

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย ทางจิตใจทางสติปัญญา ทางอารมณ์สังคม ทางการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ จากแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นที่กระทรวงหลักในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษต่างๆโดยได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และประกาศในปี 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการซึ่งได้จำแนกประเภทของความพิการออกเป็น 9 ประเภทดังนี้ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 8) บุคคลออทิสติก 9) พิจารณาร่วม เพื่อความสะดวกในการแบ่งประเภทเข้าเรียนและข้อตกลงที่ชัดเจนว่าคนพิการใดเหมาะที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนสอน คนพิการโดยเฉพาะหรือเรียนร่วมได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, หน้า 8 - 9)

ในปัจจุบันจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีมากขึ้นเรื่อยๆ และพบได้ทุกวัย โดยในประเทศสหรัฐอเมริกามีการสำรวจพบว่านักเรียนกลุ่มนี้มีจำนวนมากกว่านักเรียนพิเศษกลุ่มอื่นๆ ทั้งหมด สำหรับในประเทศไทยพบว่า จำนวนของนักเรียนกลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นในปัจจุบันหลายประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา มีการจัดตั้งหน่วยงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนี้อย่างจริงจัง ส่วนในประเทศไทยเริ่มมีการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มนี้อย่างจริงจังเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง ซึ่งจากการสำรวจจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในประเทศไทย พบว่า ในปี 2548 มีนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จำนวน 113,465 คน คิดเป็นร้อยละ 47.58 ของจำนวนนักเรียนพิการทั้งสิ้น 238,479 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, บทนำ)

การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมของเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ในปีการศึกษา 2551 มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ทั้งหมด 178 โรงเรียน และมีนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เรียนร่วมกับ

นักเรียนปกติจำนวน 343 คน ซึ่งถือว่าเป็นสภาพปัญหาที่พบในปัจจุบันและควรให้ความสำคัญและหาแนวทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน (ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอ่างทอง, 2551, บทนำ)

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จัดเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอีกประเภทหนึ่งที่มีความต้องการที่ได้รับการจัดการศึกษาเช่นเดียวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่น แต่การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยยังคงจำกัดอยู่ในเรื่องของการจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการที่เห็นได้ชัด เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหรือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โดยจะสังเกตได้จากการมีโรงเรียนสอนคนตาบอดโรงเรียนโสตศึกษา หรือโรงเรียนสำหรับคนพิการทางร่างกายในจำนวนของนักเรียนพิการข้างต้นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นนักเรียนที่เข้าเรียนอยู่ในระบบการศึกษาของประเทศไทยมาโดยตลอดและในอดีตนักเรียนเหล่านี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับว่าอยู่ในขอบข่ายของนักเรียนที่ต้องจัดการศึกษาพิเศษให้ นอกจากนั้นแล้วปัญหาในการเรียนของนักเรียนเหล่านี้ยังถูกมองว่าเป็นความบกพร่องของนักเรียนเองที่ไม่สามารถเรียนตามระบบการเรียนการสอนตามปกติได้จนถูกจัดอยู่ในกลุ่มนักเรียนปัญญาอ่อนหรือนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ จนกระทั่งได้มีการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางและพบว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นข้อเสียเปรียบชนิดหนึ่งและอยู่ในขอบข่ายของการศึกษาพิเศษ ในจำนวนของนักเรียนที่ต้องการการจัดการศึกษาพิเศษให้พบว่าเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มากที่สุดนักเรียนเหล่านี้อยู่ในโรงเรียนที่มีการสอนตามปกติ และไม่มีปัญหาทางด้าน การเห็นหรือการได้ยินแต่อย่างใดปัญหาใหญ่ๆ ของนักเรียนเหล่านี้คือปัญหาในการเรียนรู้ (ศรียา นิยมธรรม, 2540, หน้า 5)

ความบกพร่องทางด้านร่างกายความบกพร่องทางสติปัญญา การด้อยโอกาสทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ ซึ่งกระบวนการทางจิตวิทยาเป็นความสามารถในการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารโดยวิธีนำมารวมกันเป็นหมวดหมู่หรือโดยการจำแนกประเภท การเก็บสะสมไว้ และเรียกเก็บมาใช้เมื่อเวลาต้องการอาจกล่าวได้ว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้นั้นปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการรับรู้วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารแต่ไม่ได้เกิดจากความบกพร่องทางด้านร่างกาย ดังนั้นนักเรียนที่สูญเสียการได้ยิน สูญเสียสายตาแต่มีปัญหาในการเรียนรู้จึงไม่จัดรวมอยู่ในกลุ่มนักเรียน LD เพื่อให้ปรากฏความแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มอื่นอย่างชัดเจนจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่านักเรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้เฉพาะทาง (specific learning disabilities) (ผดุง อารยะวิญญู, 2544ก, หน้า 3)

หลักสูตรที่ดีจึงจะต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อาจจะได้รับการจัดหลักสูตรทั่วไปเหมือนนักเรียนปกติ สำหรับกรณีที่นักเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้เล็กน้อย หรืออาจจะมีการปรับหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนในกรณีนักเรียนมีปัญหาในการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะได้แก่การปรับหลักสูตรในเรื่องของเวลาการปรับเนื้อหาบางส่วน จนถึงการใช้หลักสูตรทางเลือกอื่นที่มี

จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน จะเห็นได้ว่าหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ก็มีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันไปนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้บางคนอาจได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรปกติขณะที่บางคนที่มีปัญหารุนแรงมากขึ้นอาจจะได้รับการจัดการศึกษาด้วยหลักสูตรอื่น เช่น

หลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้น เป็นหลักสูตรที่ใช้ในการแก้ไขทักษะเบื้องต้นของนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการพยายามช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ทันภายใต้หลักสูตรหรือวิธีสอนปกติ หลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้น จะเข้ามามีบทบาทและจัดหลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นให้กับนักเรียนเมื่อพบว่าหลักสูตรมาตรฐานไม่สามารถส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการเรียนรู้ตามที่คาดหวังสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้แล้วหลักสูตรมาตรฐานแทบไม่ได้สนับสนุนหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนมากนัก ดังนั้นการปรับหลักสูตร การออกแบบเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดทั้งเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องปฏิบัติ อย่างไรก็ตามแม้เทคนิควิธีการสอนตลอดทั้งสื่อการสอนในหลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นจะแตกต่างกับหลักสูตรมาตรฐานแต่ก็ยังคงไว้ด้วยหลักการเดียวกัน เช่น หลักการในการเรียนรู้ หลักการในการจัดการสอน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากสภาพปัญหา แนวนโยบายการจัดการศึกษา และหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยจึงเลือกการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมทักษะเบื้องต้นในการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นวัยเริ่มต้นที่มีการเรียนวิชาหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการค้นพบปัญหาของนักเรียนที่ว่าควรกระทำให้เร็วที่สุด ยิ่งค้นพบเมื่อนักเรียนมีอายุน้อยยิ่งเป็นผลดีในการจัดการศึกษาและหลักสูตรที่เหมาะสมโดยมีความเชื่อว่าถ้านักเรียนได้รับหลักสูตรแก้ไขทักษะเบื้องต้นที่ถูกต้องเหมาะสม จะทำให้ปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียนลดลง สกัดกันปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อทักษะทางภาษา ทักษะด้านกระบวนการรับรู้ และทักษะทางด้านความรู้ความจำของนักเรียน สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรมาตรฐานต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับช่วงชั้นที่ 1
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับช่วงชั้นที่ 1
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับช่วงชั้นที่ 1
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับช่วงชั้นที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมทักษะเบื้องต้นในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ครั้งนี้ มีความสำคัญดังนี้

1. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ปัญหาต่างๆ ในการเรียนรู้จะลดลงและสามารถเรียนตามปกติกับเพื่อนวัยเดียวกันได้
2. ช่วยแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียน
3. สกัดกันความรุนแรงของปัญหาในการเรียนรู้เฉพาะอย่างที่จะเกิดในอนาคต สามารถเรียนรู้ตามศักยภาพที่มี ตลอดจนเข้าเรียนในหลักสูตรมาตรฐานได้ ใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับเพื่อนในวัยเดียวกันอย่างปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เนื้อหา และระยะเวลาในการใช้หลักสูตร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2551 มีโรงเรียนทั้งหมด 178 โรงเรียน จำนวน 343 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 14 คน ของโรงเรียนวัดมหานาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น หลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับช่วงชั้นที่ 1

ตัวแปรตาม

ทักษะเบื้องต้นซึ่งจำแนกได้ 3 ด้าน คือ

1. ทักษะทางภาษา ทักษะทางด้านกระบวนการรับรู้ และทักษะทางด้านความรู้ความจำ
2. เจตคติที่มีต่อหลักสูตรการเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
3. เนื้อหา หลักสูตรเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วย
 - 3.1 ทักษะทางภาษา เป็นความสามารถเบื้องต้นทางด้านภาษาซึ่งประกอบด้วย

3.1.1 การแสดงออก เป็นความสามารถในด้านการใช้คำและพูดที่ชัดเจน
เพียงพอต่อความเข้าใจ

3.1.2 การรับรู้ ความสามารถในการเข้าใจในสิ่งที่พูด

3.1.3 การใช้คำหรือประโยคง่ายๆ ในการแสดงความคิดความรู้สึก
เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน

3.2 ทักษะทางด้านกระบวนการรับรู้ ซึ่งจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

3.2.1 การรับรู้ทางด้านสายตา เป็นความสามารถในด้านการจำ
การจำแนกทางด้านสายตาทางด้านคำ จำนวน สี และเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนร่วมกับ
ส่วนย่อย

3.2.2 การรับรู้ทางการฟัง เป็นความสามารถในการจำ การจำแนก
เสียงที่ได้ยิน

3.3 ทักษะด้านความรู้ความจำ

3.3.1 สนใจในระหว่างการเรียนรู้การสอน

3.3.2 ความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง ทิศทางง่ายๆ ได้

3.3.3 ความสามารถในการนั่งทำงานในที่นั่งตามเวลาที่กำหนด

3.3.4 จำสิ่งที่ได้เป็นจริงง่ายๆ ได้

3.3.5 ตอบคำถามจากเรื่องง่ายๆ ได้

3.3.6 เล่าเรื่องราวจากภาพได้

3.3.7 แก้ปัญหาในการทำงานง่ายๆ ได้

4. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการ
เรียนรู้ ระดับช่วงชั้นที่ 1 ในครั้งนี้ใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 สัปดาห์ละ 3 คาบ
จำนวน 10 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 30 คาบ คาบละ 50 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นทางการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนและเนื้อหาให้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ซึ่งไม่สามารถเรียนได้ดีตามหลักสูตร
มาตรฐานทั่วไป มีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขทักษะเบื้องต้น ได้แก่ ทักษะด้านภาษา ทักษะด้าน
กระบวนการรับรู้ และทักษะด้านความรู้

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้างเนื้อหาสาระขึ้นมาใหม่ โดยมีกระบวนการ
ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อกำหนดเนื้อหาสาระทั้งในส่วนของ

การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร การจัดเนื้อหาสาระ การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกำหนดวิธีการวัดและการประเมินผล แล้วนำไปทดลองใช้ประเมินและปรับปรุง

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีสภาพร่างกายภายนอก เป็นปกติแต่มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่สมดุลของสมองส่งผลทำให้นักเรียนมีปัญหาทั้งทางด้าน ภาษา ทักษะด้านกระบวนการรับรู้ และทักษะด้านความรู้ความจำ

ทักษะเบื้องต้น หมายถึง ความสามารถจำเป็นแรกเริ่มที่นักเรียนจะต้องมีส่งผลให้ นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ทักษะเบื้องต้นในการเรียนรู้ที่สำคัญประกอบด้วยทักษะด้านภาษา ทักษะด้านกระบวนการรับรู้ และทักษะด้านความรู้ความจำ

ทักษะด้านภาษา หมายถึง การแสดงออกด้วยการพูด ความเข้าใจในสิ่งที่พูด และ ความสามารถในการใช้ภาษา การติดต่อสื่อสารอย่างง่าย ๆ

ทักษะด้านกระบวนการรับรู้ หมายถึง การใช้ประสาทสัมผัสเพื่อจำแนก จำและ แปลความหมาย

ทักษะด้านความรู้ความจำ หมายถึง ความสามารถในการสะสมประสบการณ์ ต่างๆที่ได้รับจากการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม แล้วสามารถถ่ายทอดออกมาของการระลึก ได้ รวมทั้งการเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานในการเรียนรู้

กรอบความคิดในการวิจัย

จากสาระสำคัญของทฤษฎี หลักการ แนวคิด พบว่าหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือ และเป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติในการดำเนินการจัดการเรียน การสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอทั้งนี้เพื่อให้ทันกับ สภาพความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจที่กำลังเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ตลอดจน การเมืองการปกครองที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธ ศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 22 การจัด การ ศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียน สำคัญที่สุด

ในการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางใน การการศึกษาหลายท่านได้เสนอขั้นตอนไว้หลายประการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลัก สูตร ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานได้เสนอแนวคิดแสดงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) ตามแนวคิดของรุจิรี ภูสาระ (2546, หน้า 161-162) ได้ สรุปขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้ 1 กำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ 2 กำหนดจุด

ประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมและการวัดผลจากการปฏิบัติของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดการสอน และ4 เปรียบเทียบผลการทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เป้าหมายของการประเมินมีอยู่ 3 อย่างคือ นักเรียน สังคมและเนื้อหา ส่วนสิ่งที่ช่วยกลั่นกรอง 2 อย่างคือ จิตวิทยาการเรียนรู้และปรัชญาทางการศึกษา เมื่อพิจารณาตัดสินใจแล้วเป้าหมายก็จะกลายเป็นการวัดตามจุดประสงค์พฤติกรรม ไทเลอร์จึงมีความเชื่อว่า ถ้านิยามจุดประสงค์ไม่ชัดเจนแล้วจะทำให้มีคุณค่าน้อย ดังนั้นการประเมินจึงขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของหลักสูตร

พัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์มีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคม ผู้เรียน และความคิดเห็นของนักวิชาการจากนั้นจึงเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวร โดยผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญด้วยการพิจารณาจากจิตวิทยาการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา และปรัชญาสังคมเพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายหรือจุดมุ่งหมายถาวรที่นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีสิ่งที่ต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
2. กิจกรรมและประสบการณ์ ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติตาม

พฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

3. กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้
4. กิจกรรมและประสบการณ์หลาย ๆ ด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียงข้อ

เดียว หรือกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพียงหนึ่งอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลาย ๆ ข้อได้

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความต่อเนื่อง (continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (sequence) และการบูรณาการ (integration)

ขั้นที่ 4 การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัด

ขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

การพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Hilda Taba) ได้ลำดับขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) ตรวจสอบความต้องการของหลักสูตรที่จะใช้ในโรงเรียน 2) กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะใช้ในการพัฒนาหลักสูตร 3) เลือกเนื้อหาของหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของโรงเรียน 4) จัดเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน 6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

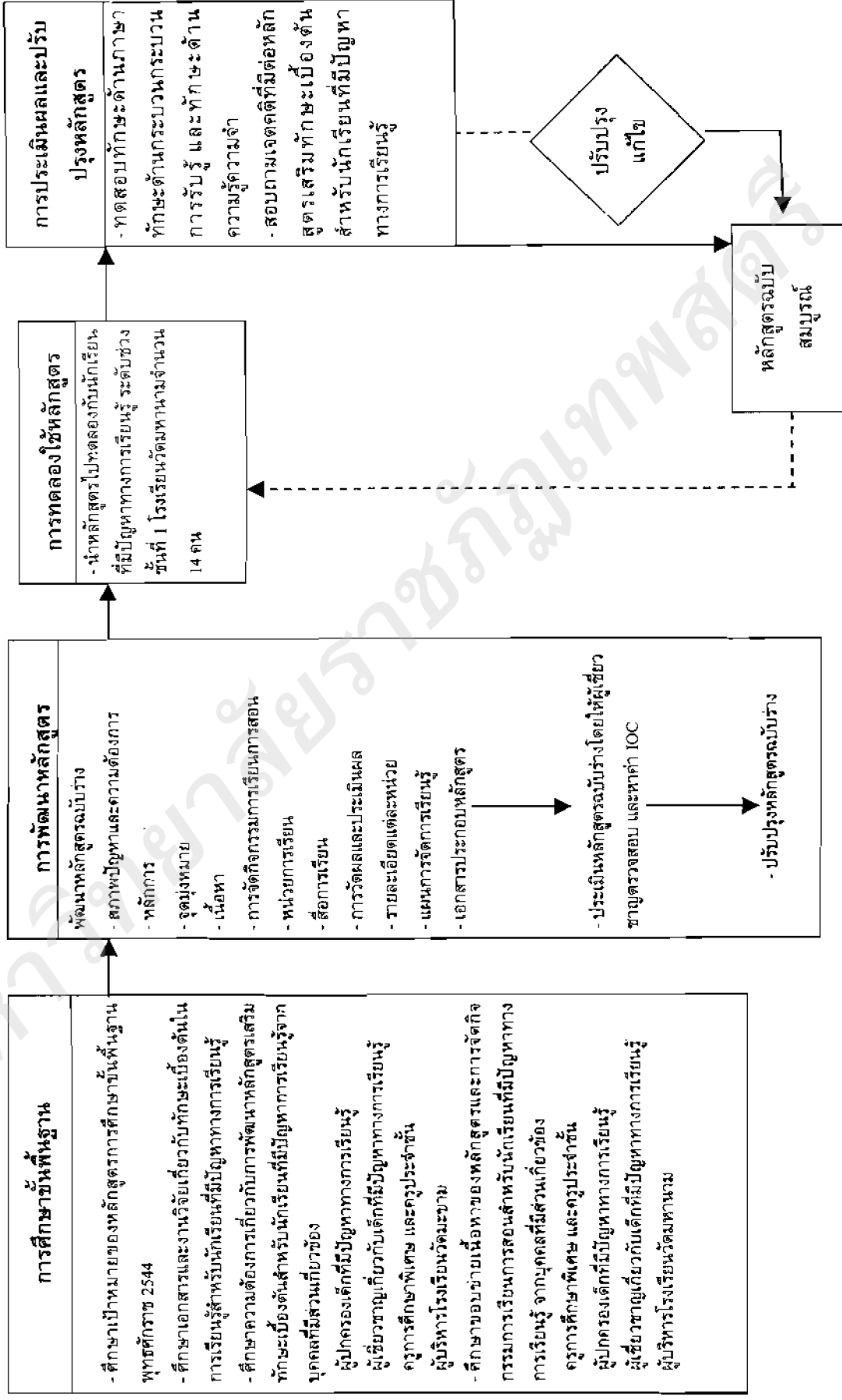
การพัฒนาหลักสูตรของของเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor, & Alexander) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร โดยได้เสนอขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และขอบเขต ขั้นที่ 2 การออกแบบหลักสูตร ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ ขั้นที่ 4 การประเมินหลักสูตร จากรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรยังมีอีกหลายรูปแบบ ซึ่งมีทั้งส่วนที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไปในขั้นตอนรายละเอียด เมื่อพิจารณาจากรูปแบบที่นำเสนอตั้งข้างต้นสามารถสังเคราะห์เพื่อเป็นรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมทักษะเบื้องต้นในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการวิเคราะห์สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตร โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายจากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 กำหนดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้น
3. การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. ขั้นประเมินและติดตามผลหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมเพียงใด พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ขึ้น

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษาและผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวมาเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับช่วงชั้นที่ 1 เพื่อให้ครอบคลุมลำดับการพัฒนาหลักสูตร โดยอาศัยหลักทฤษฎีวิธีการวิจัย (research and development) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development) : การพัฒนาหลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research) : การทดลองใช้หลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (development) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรปรากฏ

ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลัก

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ที่เรียนตามหลักสูตรเสริมทักษะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับช่วงชั้นที่ 1 จะมีทักษะด้านภาษาทักษะด้านกระบวนการรับรู้ และทักษะด้านความรู้ความจำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี